

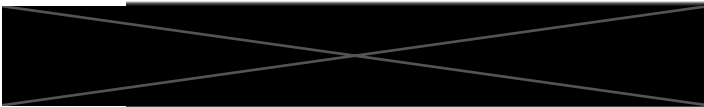
Odmowa potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 29 czerwca 2012 r.
II OSK 1387/11

Teza

Brak dokumentów, z których w sposób niewątpliwy wynikałby fakt nabycia i posiadania obywatelstwa polskiego, uniemożliwia stwierdzenie posiadania obecnie obywatelstwa polskiego. Dowodem takim winien być przede wszystkim akt urodzenia.

Skład sądu

Sentencja

Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2012 r. na rozprawie w Izbie Ogólnoadministracyjnej sprawy ze skargi kasacyjnej Y.L. B. od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 11 marca 2011 r., sygn. akt IV SA/Wa 238/11 w sprawie ze skargi Y. L. B. na decyzję Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia (...) grudnia 2010 r. Nr (...) w przedmiocie odmowy stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 11 marca 2011 r., sygn. akt IV SA/Wa 238/11, oddalił skargę Y. L. B. na decyzję Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia (...) grudnia 2010 r. Nr (...) w przedmiocie odmowy stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego.

Zaskarżoną decyzją utrzymano w mocy decyzję Wojewody M. z dnia (...) sierpnia 2010 r. odmawiającą stwierdzenia posiadania przez Y. L. B. obywatelstwa polskiego.

W uzasadnieniu Minister podał, iż we wniosku skarżąca wskazała, że urodziła się (...) marca 1933 r. w W. jako J. L. C., córka I. C. i L. z domu A. Z kolei w odwołaniu zostało powiedziane, iż skarżąca urodziła się (...) maja 1933 r. w W., jako J. L. J., córka D. J. i L. S. z domu A. Ojciec wnioskodawczynie zmarł tuż po jej urodzeniu w dniu (...) czerwca 1933 r. i został pochowany na cmentarzu żydowskim przy ul. G. Wnioskodawczynie zamieszkiwała wraz z matką i bratem do 1939 r. w W. przy ul. W. (...). Wnioskodawczynie nie wie nic o jej formalnym przysposobieniu przez I. C., z którym jej matka zawarła (podobno) związek małżeński. Nadto zainteresowana podała w życiorysie, że po wybuchu wojny zamieszkiwała na Litwie, a w 1941 r. znalazła się w Rosji. Z relacji wnioskodawczynie wynika również, iż I. C. został powołany do Armii Andersa, a ona wraz z matką w 1943 r. dotarła do Palestyny. W dniu 15 maja 1948 r. wnioskodawczynie nabyła obywatelstwo izraelskie, a (...) listopada 1950 r. dokonała urzędowej zmiany imienia z J. L. na J. L.. Związek małżeński zawarła (...) stycznia 1961 r. z C. B. i przyjęła nazwisko męża. Obecnie legitymuje się izraelskim paszportem wystawionym na dane Y. L. B..

Wojewoda M. celem weryfikacji wskazanych przez stronę okoliczności, wystąpił do APC Polish Enquiries w Wielkiej Brytanii, Instytutu i Muzeum w Londynie, do Archiwum Państwowego W., Żydowskiego Instytutu Historycznego, Urzędu Stanu Cywilnego W. o informacje i dokumenty dotyczące wnioskodawczynie i osób wskazanych jako jej rodzice: I. C., D. J. i L. S. z domu A. W wyniku kwerendy przeprowadzonej na prośbę organu I instancji w APC Polish Enquiries odnaleziono listę ewidencyjną służby I. C. w polskiej armii w latach 1929-1947 (w dokumencie wskazano, że L. S. z domu A. jest żoną I. C., a J. L. ur. (...) maja 1933 r. jest dzieckiem I. C.). Natomiast w zasobach archiwalnych Instytutu i

Muzeum w Londynie, Archiwum Państwowego W., Żydowskiego Instytutu Historycznego, Urzędu Stanu Cywilnego W., w wyniku kwerendy przeprowadzonej na wniosek organu I instancji, nie odnaleziono żadnych informacji i dokumentów dotyczących L. S. J. (C.), oraz I. C., D. J. i L. S. z domu A., w tym aktów stanu cywilnego dotyczących ww. osób.

Organ I instancji w toku postępowania dwukrotnie wzywał pełnomocnika strony do uzupełnienia wniosku m.in. o akt urodzenia wnioskodawczyni, odpis aktu małżeństwa jej rodziców oraz dokumenty potwierdzające posiadanie przez nich obywatelstwa polskiego. W określonym przez organ terminie pełnomocnik nie tylko nie przedłożył żadnych dokumentów, lecz nawet nie odpowiedział na żadne z pism organu I instancji. Pismem z 29 kwietnia 2010 r. organ I instancji poinformował pełnomocnika o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie i o możliwości skorzystania z uprawnień wynikających z art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm., dalej: KPA). Wobec biernej postawy pełnomocnika i upływu określonego przez organ terminu do uzupełniania wniosku oraz mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i powołane przepisy prawne, Wojewoda Mazowiecki wydał decyzję z (...) sierpnia 2010 r.

Minister wskazał, że dla stwierdzenia, czy wnioskodawczyni posiada obywatelstwo polskie, zgodnie z wyrażoną w art. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353 ze zm.) zasadą ciągłości obywatelstwa polskiego, niezbędne jest ustalenie, czy nabyła obywatelstwo polskie i nie utraciła go do dnia wydania decyzji. W podanej przez pełnomocnika dacie narodzin skarżącej obowiązywała ustawa z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz.U. Nr 7, poz. 44). W aktach sprawy brak jest aktu urodzenia wnioskodawczyni (pismo USC W. z 12 maja 2009 r. informujące, iż w rejestrach aktów stanu cywilnego tut. urzędu za lata 1909-2009 brak rejestracji aktu urodzenia na nazwisko C. Y. J. L. oraz pismo USC W. z 2 grudnia 2009 r. informujące, iż w rejestrach aktów stanu cywilnego tut. urzędu brak jest rejestracji aktu urodzenia na nazwisko J. L. ur. dnia (...) maja 1933 r. w W.).

Organ wskazał, iż zgodnie z art. 4 ww. ustawy obywatelstwo polskie nabywało się m.in. przez urodzenie. Zgodnie natomiast z art. 5 przez urodzenie dzieci ślubne nabywają obywatelstwo ojca, dzieci nieślubne - obywatelstwo matki. Wnosząc o stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego strona wskazała na rodziców jako osoby posiadające obywatelstwo polskie. Następnie organ wskazał, że pismem z 14 września 2010 r. wezwał pełnomocnika skarżącej do złożenia: aktu jej urodzenia, aktu małżeństwa rodziców wnioskodawczyni, dokumentów potwierdzających posiadanie obywatelstwa polskiego przez D. J. wskazanego jako ojciec wnioskodawczyni, aktu zgonu D. J. (jeżeli wnioskodawczyni była dzieckiem małżeńskim), informacji, czy matka wnioskodawczyni posiadała obywatelstwo polskie (jeżeli tak, to należy przedłożyć: dokumenty potwierdzające posiadanie przez nią obywatelstwa polskiego a w ich braku szczegółowy życiorys matki wnioskodawczyni umożliwiający organowi przeprowadzenie postępowania dowodowego we własnym zakresie oraz dokumenty potwierdzające nabycie przez nią obywatelstwa obcego) - jeżeli wnioskodawczyni była dzieckiem pozamałżeńskim, oraz aktu małżeństwa zawartego przez matkę wnioskodawczyni z I. I. C. Organ przypomniał, że strona ma prawo do czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a w szczególności przed wydaniem decyzji może wypowiedzieć się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Pełnomocnikowi wyznaczono termin na złożenie dokumentów, pod rygorem rozpatrzenia sprawy w jej obecnym stanie faktycznym i prawnym.

Minister wskazał, że pełnomocnik strony w piśmie z 30 listopada 2010 r. stwierdził, że wnioskodawczyni nie ma możliwości z przyczyn obiektywnych, niezależnych od niej, pozyskania swojego aktu urodzenia oraz aktu małżeństwa rodziców, gdyż te dokumenty się nie zachowały. Wskazał jednak, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy informacje wynikają z pozyskanych w trakcie postępowania dokumentów z Archiwum związanego z Instytutem S. w Londynie. Dokumenty te świadczą o posiadaniu przez wnioskodawczynię i jej rodziców polskiego obywatelstwa (okoliczności wynikające z tych dokumentów znajdują potwierdzenie również w innych zgromadzonych w trakcie postępowania).

Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Minister stwierdził, że pomimo wezwania organów nie przedłożono dokumentów umożliwiających rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, a postępowanie dowodowe przeprowadzone we własnym zakresie przez organ I instancji, mające na celu weryfikację okoliczności podanych przez wnioskodawcę, okazało się bezowocne. Organ wskazał, iż niedopuszczalne byłoby ustalenie danych wnioskodawczyni na podstawie innych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, jak chociażby na podstawie zapisów w paszporcie izraelskim strony, czy wypisie z izraelskiego rejestru ludności. Podobnie za dowód w zakresie danych jej rodziców nie można uznać listy ewidencyjnej służby I. C. w polskiej armii w latach 1929-1947, gdyż informacja ta ma charakter pochodny, szczególnie, że - jak stwierdził pełnomocnik strony - ojcem wnioskodawczyni jest D. J..

Minister wskazał też, że w trakcie postępowania przed Wojewodą strona przedłożyła orzeczenie Okręgowego Sądu Rabinackiego w T. (Izrael), wydane w dniu (...) grudnia 2005 r., z treści którego wynika, że L. S. C. oraz I. I. C. zawarli związek małżeński w W. w listopadzie 1931 r. i pozostawali w tym związku zgodnie z prawem mojżeszowym w Izraelu. Treść tego orzeczenia jest jednak sprzeczna z okolicznościami powołanymi przez pełnomocnika strony w odwołaniu z 3 sierpnia 2009 r. Organ I instancji zweryfikował informacje zawarte w orzeczeniu z (...) grudnia 2005 r. Ponadto pomimo

wezwania, pełnomocnik nie przedłożył dowodów, na podstawie których możliwe byłoby ustalenie, czy D. J. (wskazany jako ojciec wnioskodawczyni) zmarł w 1933 r. oraz weryfikacja informacji wskazanych w liście ewidencyjnej służby I. C. w polskiej armii; czy L. S. z domu A. zawarła związek małżeński z I. C. oraz czy I. C. adoptował wnioskodawczynię (która według pełnomocnika jest córką D. J.).

Mając powyższe na uwadze Minister uznał, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na wydanie decyzji potwierdzającej posiadanie obywatelstwa polskiego przez zainteresowaną, gdyż nie pozwala on na ustalenie kluczowych faktów dotyczących wnioskodawczyni, wobec istotnych rozbieżności w informacjach udzielanych przez stronę i jej pełnomocnika w zakresie tożsamości ojca zainteresowanej na poszczególnych etapach przedmiotowego postępowania co w dalszej kolejności uniemożliwia stwierdzenie, czy wnioskodawczyni obywatelstwo to nabyła i nie utraciła do dnia wydania zaskarżonej decyzji.

W skardze Y. L. B. zarzuciła zaskarżonej decyzji naruszenie art. 2 pkt 1 oraz art. 5 ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego, przez uznanie, iż skarżąca i jej rodzice nie nabyli i nie posiadali obywatelstwa polskiego oraz art. 7, art. 75, art. 77, art. 80 i art. 138 § 1 pkt 1 KPA, przez pominięcie i odmowę przyznania mocy dowodowej załączonym przez skarżącą, a także pozyskanym z urzędu przez organy, dokumentom wyłącznie z powodu braku polskich aktów stanu cywilnego skarżącej i jej rodziców. W uzasadnieniu skargi podniesiono, iż brak możliwości załączenia aktów stanu cywilnego z przyczyn obiektywnych, niezależnych od strony nie może być powodem wyciągania dla niej negatywnych konsekwencji w szczególności wówczas, gdy jej twierdzenia znajdują pełne potwierdzenie w treści załączonych do wniosku dokumentów.

Minister w odpowiedzi na skargę wniosł o jej oddalenie podtrzymując swoje stanowisko w sprawie.

W piśmie procesowym z 24 lutego 2011 r. pełnomocnik skarżącej dodał, iż rozbieżności w podawanych informacjach wynikały z błędu pełnomocnika, który niewłaściwie zrozumiał okoliczności podawane przez skarżącą. Rodzina J. była spokrewniona z rodziną skarżącej. W ocenie skarżącej Minister winien był na podstawie zgromadzonego materiału ustalić dane osobowe jej rodziców, albowiem załączone dokumenty są wystarczające dla takiego ustalenia.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w uzasadnieniu przywołanego na wstępie wyroku wskazał, że kwestia stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez skarżącą była po raz drugi przedmiotem orzekania przez organy administracji publicznej. Decyzją z (...) lipca 2009 r. Wojewoda Mazowiecki odmówił stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez skarżącą urodzoną dnia (...) maja 1933 r. w W., córkę I. C. i L. S. z domu A. (brzmienie nazwiska panieńskie matki według skarżącej). Przyczyną odmowy było uznanie utraty przez skarżącą obywatelstwa polskiego z powodu służby wojskowej jej ojca w Wojsku Obrony Izraela od 23 sierpnia 1950 r. W odwołaniu od tej decyzji pełnomocnik skarżącej wskazał nowe okoliczności, tj. że jej rodzicami byli L. S. z domu A. oraz D. J. Ojciec skarżącej zmarł tuż po jej urodzeniu (...) czerwca 1933 r., a skarżąca nic nie wie o ewentualnym przysposobieniu jej przez drugiego męża matki, tj. I. C.. Skarżąca zamieszkiwała wraz z matką i bratem T. J. do 1939 r. w W. Pełnomocnik skarżącej podniósł nadto, iż z uwagi na ww. okoliczności ewentualna utrata obywatelstwa przez I. C. nie jest istotna dla rozstrzygnięcia sprawy. Mając powyższe na względzie Minister decyzją z (...) sierpnia 2009 r. uchylił rozstrzygnięcie Wojewody z (...) lipca 2009 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, w wyniku czego została wydana decyzja z (...) sierpnia 2010 r. oraz utrzymująca ją w mocy, obecnie zaskarżona do Sądu decyzja z (...) grudnia 2010 r. Skarżąca wnosząc o stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego wskazywała na swoich rodziców jako osoby posiadające obywatelstwo polskie w dacie jej urodzenia i stąd wywodziła posiadanie również przez nią obywatelstwa polskiego.

Zdaniem Sądu, organy administracji słusznie zmierzały do ustalenia kto był ojcem skarżącej, tj. czy I. C. czy D. J. oraz czy skarżąca urodziła się jako dziecko ślubne. Skarżąca w trakcie postępowania administracyjnego podawała sprzeczne informacje co do danych osobowych ojca. Po pierwsze we wniosku wszczynającym postępowanie skarżąca jako ojca wskazała I. C., a na dalszym etapie sprawy D. J. Po drugie podała także, iż urodziła się (...) maja 1933 r., D. J. zmarł (...) czerwca 1933 r., a w związek małżeński matka skarżącej z I. C. wstąpiła w listopadzie 1931 r. (poświadczenie małżeństwa Sądu Rabinackiego z 2005 r.). Znamienne w tej kwestii jest to, że nowe okoliczności co do osoby ojca skarżącej zostały podane po wydaniu decyzji z (...) lipca 2009 r., a zatem po tym jak organ w tej decyzji wykazał, że I. C. utracił obywatelstwo polskie w związku ze wstąpieniem do służby wojskowej w wojsku państwa obcego. Ostatecznie analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przez organy wykazała, iż nie można w istocie ustalić, czy skarżąca urodziła się jako córka I. C. czy D. J. (brak aktu urodzenia). Nie wiadomo także, czy matka skarżącej i D. J. byli małżeństwem i czy z tego małżeństwa urodziła się skarżąca (brak aktu małżeństwa). Jak podała skarżąca, brat jej nosi nazwisko J., a zatem prawdopodobne jest, iż jego ojcem mógł być D. J. Z kolei małżeństwo matki z I. C. zostało jedynie poświadczane, jako zawarte w W. w listopadzie 1931 r., przez Okręgowy Sąd Rabinacki w T. w dniu (...) grudnia 2005 r.

Zdaniem Sądu dokumenty przedstawione przez skarżącą, jak i zgromadzone przez organy nie dały jednoznacznej odpowiedzi na pytanie kto był biologicznym ojcem skarżącej i czy ojciec w dniu narodzin skarżącej pozostawał w związku małżeńskim z jej matką, czy też skarżąca urodziła się jako dziecko nieślubne. Niektóre bowiem ze zgromadzonych do-

kumentów stanowiły jedynie dowód tego co zostało w nich urzędowo stwierdzone, były dowodami pochodnymi, przy sporządzaniu których nie oparto się na dokumentach źródłowych, zaś inne z nich zostały oparte na oświadczeniach samej skarżącej. W tej sytuacji uprawnione było uznanie przez organy, iż brak dokumentów, z których w sposób niewątpliwy wynikałby fakt nabycia i posiadania przez skarżącą obywatelstwa polskiego, uniemożliwia stwierdzenie posiadania przez nią obecnie obywatelstwa polskiego. Organy nie naruszyły art. 2 pkt 1 oraz art. 5 ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego. Konkluzja taka zgodna jest nie tylko z prawem, ale i z logicznymi zasadami rozumowania. Skoro zebrany materiał dowodowy powyższych faktów nie potwierdził, to słusznie wydano decyzję odmawiającą stwierdzenia posiadania przez skarżącą obywatelstwa polskiego. Przyjęcie odmiennego założenia prowadziłoby do wydania rozstrzygnięcia, zgodnego z wnioskiem strony, pomimo uzasadnionych wątpliwości, co do stanu faktycznego w kwestii miarodajnej dla sprawy. Takie działanie organu godziłoby w konstytucyjną zasadę państwa prawnego (art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) i naruszałoby zasadę swobodnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego w sytuacji, gdy strona domaga się potwierdzenia określonego stanu prawnego. Sąd podkreślił przy tym, że skarżąca miała możliwość złożenia dowodów potwierdzających przedstawiane przez nią okoliczności, lecz nie uczyniła tego, tłumacząc, iż dokumenty te nie zachowały się. Tymczasem udowodnienie istotnych dla sprawy okoliczności mogłoby doprowadzić do rezultatów korzystnych dla strony. W wyniku postępowania wyjaśniającego również nie odnaleziono dokumentów pozwalających na ustalenie, że skarżąca nabyła i posiada obywatelstwo polskie. Nie sposób w tym względzie zgodzić się z zarzutem skarżącej, iż organy dopuściły się naruszeń przepisów prawa procesowego, mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy, w tym i art. 7 i art. 77 KPA, bowiem czyniły wszelkie starania celem wszechstronnego zgromadzenia materiału dowodowego sprawy i wyjaśnienia sprawy. Organy pomimo, iż odmówiły dowodom przedstawionym przez stronę mocy dowodowej, to dopuściły je, jako mogące się przyczynić do wyjaśnienia sprawy, a zatem nie naruszyły art. 75 § 1 i art. 80 KPA. Zgodnie z zasadą oficjalności, organy w toku postępowania podjęły z urzędu wszelkie kroki zmierzające do wyczerpującego zgromadzenia materiału dowodowego i dopuszczają jako dowód wszystko co może przyczynić się do jej wyjaśnienia, a nie jest sprzeczne z prawem. Obowiązek poszukiwania dowodów ciążył jednak nie tylko na organach administracji, ale obarczał on także stronę, która w swym dobrze rozumianym interesie powinna w tym względzie wykazywać się szczególną dbałością.

Skargą kasacyjną Y. L. B. zaskarżyła w całości powyższy wyrok, zarzucając mu:

- 1) niewłaściwe zastosowanie art. 5 ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego z 1920 r. polegające na uznaniu, iż skarżąca nie nabyła obywatelstwa polskiego po swoim ojcu,
- 2) naruszenie art. 3 § 1 i 2, art. 134, art. 141 § 4, art. 145 § 1 pkt 1 lit. c, art. 151, a także art. 135 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm., dalej: PostAdmU) w zw. z art. 7, 75, 77, 80 i art. 138 § 2 KPA, ponieważ Sąd I instancji błędnie ustalił stan faktyczny w sprawie odmawiając przyznania mocy dowodowej części załączonych do wniosku dokumentom wskazujących na fakt nabycia i posiadania przez skarżącą i jej rodziców obywatelstwa polskiego z powodu braku ich oparcia na dokumentach źródłowych, co doprowadziło do oddalenia skargi zamiast uchylenia zaskarżonej decyzji i utrzymania nią w mocy wadliwej decyzji organu I instancji. Zdaniem skarżącej naruszenie to miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż w jego wyniku doszło do oddalenia skargi przez Sąd I instancji.

Z uwagi na powyższe wniesiono o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz zaskarżonej decyzji i utrzymanie ją w mocy decyzji Wojewody a także o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej podniesiono, że organy administracji nie wyjaśniły ostatecznie kwestii biologicznych rodziców skarżącej poprzez bezpośrednie zwrócenie się do strony o jednoznaczne wypowiedzenie się co do podawanych przez nią sprzecznych informacji na ten temat. Zdaniem skarżącej wszechstronna analiza materiału dowodowego pozwalała na ustalenie, iż jej rodzicami byli I. C. i L. S. C. Fakt ten znalazł potwierdzenie w pozyskanych z urzędu dokumentach APC Polish Enquiries. W trakcie postępowania ustalono natomiast, na podstawie błędnej informacji podanej przez pełnomocnika w odwołaniu od decyzji Wojewody z dnia (...) lipca 2009 r., iż rodzicami skarżącej byli D. J. i L. S. z domu A..

Skarżąca zarzuciła także wyrokowi błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, iż część zgromadzonych w sprawie dowodów nie ma znaczenia dla jej rozstrzygnięcia jedynie z tego powodu, iż są one dowodami pośrednimi, przy sporządzeniu których nie oparto się na dokumentach źródłowych, zaś inne z nich zostały oparte na oświadczeniach samej skarżącej, a przy tym wyciągnięcie dla skarżącej negatywnych konsekwencji procesowych z powodu nie przedstawienia dowodów bezpośrednio wskazujących na nabycie i posiadanie przez nią obywatelstwa polskiego. Podniesiono, że obowiązująca ustawa o obywatelstwie polskim nie określa dokumentów, które należy złożyć wraz z wnioskiem o stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego. Zdaniem skarżącej, wobec braku przepisów szczególnych, do gromadzenia i oceny dowodów załączanych w trakcie postępowania w przedmiocie posiadania obywatelstwa polskiego winny znaleźć zastosowanie ogólne przepisy KPA.

Przy ocenie materiału dowodowego w niniejszej sprawie nie mógł pozostać bez znaczenia, zdaniem skarżącej, fakt, iż księgi metrykalne zwłaszcza wyznania mojżeszowego oraz księgi ludności stałej z okresu przedwojennego z W. zachowały się jedynie w znikomej części. Fakt ten znajdował potwierdzenie choćby z informacji z Archiwum Państwowego W. o nie odnalezieniu księgi meldunkowej z ul. W. (...) i P. (...). Ponadto w trakcie prowadzonego postępowania organy nie ustaliły czy księgi stanu cywilnego z W. zachowały się w stanie kompletnym czy też niekompletnym. Skarżąca załączyła wszelkie zachowane, będące w jej posiadaniu dokumenty a także przeprowadziła wszystkie możliwe czynności zmierzające do wykazania posiadania przez nią i jej rodziców polskiego obywatelstwa. Sąd pominął jednak i odmówił przyznania mocy dowodowej załączonym przez skarżącą, a także pozyskanym z urzędu przez organy w trakcie postępowania dokumentom wyłącznie z powodu braku polskich aktów stanu cywilnego. W szczególności odmówił przyznania mocy dowodowej dokumentom z APC Polish Enquiries, z których wynikały pełne dane osobowej i jej rodziców, daty i miejsca ich urodzenia. Potwierdzały one, iż J. L. C. (B.) jest ślubnym dzieckiem I. C. i L. S. C. Fakt odbywania służby wojskowej przez I. C. w okresie 1929 - 1947 r. świadczy, iż skarżąca nabyła z chwilą urodzenia jako ślubne dziecko polskie obywatelstwo po ojcu. Informacje pozyskane z APC Polish Enquiries znajdowały pełne potwierdzenie w innych dokumentach przedłożonych przez stronę oraz w jej życiorysie.

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma usprawiedliwionych podstaw.

Na uwzględnienie nie zasługuje zarzut naruszenia art. 3 § 1 i 2, art. 134, art. 141 § 4, art. 145 § 1 pkt 1 lit. c, art. 151, a także art. 135 PostAdmU w zw. z art. 7, 75, 77, 80 i art. 138 § 2 KPA, który stanowi próbę podważenia przyjętego przez organy stanu faktycznego w zakresie dotyczącym ustaleń odnoszących się do oceny istnienia przesłanek stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez skarżącą.

Wbrew odmiennemu pogładowi prezentowanemu w skardze kasacyjnej, kontrola postępowania administracyjnego, przeprowadzona przez Wojewódzki Sąd Administracyjny, odpowiadała bowiem wymaganiom prawa, w szczególności wskazanym w podstawach skargi kasacyjnej przepisom procesowym, określającym obowiązki sądu administracyjnego w aspekcie poddania działania administracji kontroli pod względem zgodności z prawem.

Jak to trafnie podkreślono w wyroku NSA z dnia 27 lipca 2011 r. sygn. akt II OSK 1560/10 realizując zasadę prawdy obiektywnej, na podstawie art. 7 i art. 77 § 1 KPA, organ jest wprawdzie zobowiązany do wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego, jednakże strona nie jest zwolniona od lojalnego współdziałania w wyjaśnianiu okoliczności faktycznych. Powinna ona bowiem przedstawić wszystkie informacje niezbędne do ustalenia stanu faktycznego sprawy, jak również udostępnić dowody znajdujące się w jej posiadaniu lub które tylko ona może przedstawić, potwierdzające okoliczności wskazane w uzasadnieniu wniosku wszczynającego postępowanie. Obowiązki te w żaden sposób nie wyłączają wymogu dążenia przez organ administracji do wyjaśnienia prawdy materialnej (art. 7 i art. 77 § 1 KPA), niemniej jednak oznaczają, że składający wniosek powinien aktywnie współdziałać z organem w celu ustalenia wszystkich okoliczności sprawy. To na nim spoczywa bowiem ciężar dowodu w znaczeniu obiektywnym (materialnym), sprowadzający się do obciążenia wnioskodawcy skutkami prawnymi nieudowodnienia okoliczności, których stwierdzenie jest podstawą wydania decyzji zgodnie ze zgłoszonym żądaniem. Strona powinna być świadoma obowiązku tejże zasady, jak też faktu, iż ustalenia poczynione przez organ w dotychczasowym postępowaniu nie pozwalają wydać decyzji dla niej korzystnej. Przyjmuje się w związku z tym, że w sprawach, w których strona nie przedstawiła, jak też organ nie znalazł z urzędu dowodów potwierdzających fakty i zdarzenia, z których strona wywodzi dla siebie określone (z reguły korzystne) skutki prawne, przed wydaniem decyzji negatywnej organ administracji powinien zawsze wezwać stronę do uzupełnienia materiału dowodowego poprzez przedstawienie przez nią brakujących dowodów, czy też sprecyzowania dotychczasowych niejasnych, czy też ogólnikowych wyjaśnień (por. wyrok NSA z 20 grudnia 2006 r. sygn. II GSK 210/06). W zastosowaniu się do tego obowiązku nie można jednakże upatrywać podstawy do uznawania przez organ administracji określonych kwestii dowodowych za nieustalone, ale wyeliminowanie wątpliwości co do tego, czy wyczerpano wszystkie możliwości prawidłowego załatwienia sprawy. Powyższe rozróżnienie jest o tyle istotne, że kodeks postępowania administracyjnego nie przewiduje instytucji "czasowej" odmowy uwzględnienia żądania strony w postaci odmowy uwzględnienia wniosku do chwili przedłożenia pełnych i wiarygodnych - zdaniem organu - dowodów (por. wyrok NSA z 26 października 1984 r. sygn. II SA 1205/84, ONSA 1984/2/98). Przyjęta w kodeksie postępowania administracyjnego koncepcja postępowania dowodowego zakłada bowiem zebranie przez organ, przed wydaniem decyzji, wszystkich dowodów potrzebnych do załatwienia sprawy. Przez załatwienie sprawy należy rozumieć w tym przypadku zaś nie tyle konieczność ustalenia faktów zgodnych z podstawą faktyczną zgłoszonego przez stronę żądania, co zebranie dowodów i dokonanie na ich podstawie ustaleń umożliwiających przeprowadzenie subsumcji faktów relewantnych pod zastosowany przepis prawa materialnego. W wyczerpującym zebraniu i rozpatrzeniu całego materiału dowodowego mieści się oczywiście także wymóg realizacji zasady przekonywania, niemniej na organie nie ciąży obowiązek przeprowadzania z urzędu kolejnych dowodów, jeżeli stwierdzi, że dotychczas zebrany materiał dowodowy pozwala mu na wydanie rozstrzygnięcia, a strona

nie zgłasza nowych wniosków dowodowych, które powinny podlegać uwzględnieniu, stosownie do warunków wskazanych w art. 78 § 2 KPA.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, przyjąć trzeba wbrew stanowisku wnoszącej skargę kasacyjną, że zebrany przez organy materiał dowodowy dotyczący obywatelstwa skarżącej oraz wskazywanych przez nią jej wstępnych był wystarczający do sformułowania na jego podstawie oceny prawnej zawartej w zaskarżonej decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z (...) grudnia 2010 r. odmawiającej stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego.

Podkreślenia przy tym wymaga fakt, że organy prowadziły postępowanie dowodowe w sytuacji, gdy skarżąca podawała całkowicie sprzeczne informacje odnośnie tożsamości swojego ojca. We wniosku wszczynającym postępowanie skarżąca jako ojca wskazała I. C., a na dalszym etapie sprawy D. J. Podała także, iż urodziła się (...) maja 1933 r., D. J. zmarł (...) czerwca 1933 r., a w związek małżeński matka skarżącej z I. C. wstąpiła w listopadzie 1931 r. (poświadczenie małżeństwa Sądu Rabinackiego z 2005 r.). Nowe okoliczności co do osoby ojca skarżącej zostały podane po wydaniu decyzji z (...) lipca 2009 r., a zatem po tym jak organ w tej decyzji wykazał, że I. C. utracił obywatelstwo polskie w związku ze wstąpieniem do służby wojskowej w wojsku państwa obcego, co pociągało za sobą utratę obywatelstwa polskiego przez skarżącą. Zawarte w odwołaniu od decyzji Wojewody M. z dnia (...) lipca 2009 r. oświadczenie co do faktów związanych z tożsamością ojca wnioskodawczyni nie zostało w toku postępowania odwołane lub sprostowane w przepisany trybie (art. 41 PostAdmU).

Organy orzekające w sprawie wielokrotnie, bezskutecznie wzywały skarżącą do przedłożenia dowodów potwierdzających przedstawiane przez nią twierdzenia co do faktów istotnych dla rozstrzygnięcia wniosku o stwierdzenie posiadania przez nią obywatelstwa polskiego, zasadnie wskazując, że dowodem takim winien być przede wszystkim akt urodzenia. Stwierdzić również należy, że przedmiotem tego postępowania nie może być kwestia ustalenia ojcostwa, co zdaje się sugerować kasacja.

Trafnie zatem uznał Sąd pierwszej instancji, że w stanie faktycznym sprawy uprawnione było uznanie przez organy, iż brak dokumentów, z których w sposób niewątpliwy wynikałby fakt nabycia i posiadania przez skarżącą obywatelstwa polskiego, uniemożliwia stwierdzenie posiadania przez nią obecnie obywatelstwa polskiego oraz, że przy wydawaniu decyzji organy nie naruszyły art. 2 pkt 1 oraz art. 5 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego.

Z powyższych względów zarzuty naruszenia wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów procedury administracyjnej (art. 7, 75, 77, 80 i art. 138 § 2 KPA) w powiązaniu z przepisami procedury sądowoadministracyjnej należało oddalić jako nieuzasadnione, a stan faktyczny sprawy, wobec jego skutecznego niezakwestionowania - uznać za ustalony prawidłowo.

Wobec tego, iż skarżąca nie wywiodła skutecznego zarzutu naruszenia przepisów postępowania nie może skutecznie kwestionować ustaleń dotyczących braku spełnienia przez nią przesłanek nabycia obywatelstwa polskiego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego. W konsekwencji zachodzi brak podstaw pozwalających uznać, że doszło do niewłaściwego zastosowania tego przepisu.

Mając powyższe na względzie Naczelny Sąd Administracyjny na podstawie art. 184 PostAdmU orzekł jak w sentencji wyroku.